

Марченко О.А., Воровка В.П., Непша О.В.

Мелітопольський державний педагогічний університет

ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Сучасна індустрія туризму - одна з галузей світового господарства, що найбільш швидко прогресують. Вона розглядається і як самостійний вид економічної діяльності, і як міжгалузевий комплекс.

На сьогодні туризм став явищем, що увійшло у повсякденне життя майже третини населення планети. Більше того, на початку ХХІ ст. туризм за обсягами доходу справедливо посів третє місце серед провідних галузей світової економіки. За результатами 2001 року туристична галузь створила 12% світового внутрішнього продукту і поглинула понад 11% витрат споживачів.

Україна з перших днів своєї незалежності впевнено стала на шлях створення туристичної індустрії, проголосивши туризм пріоритетною галуззю розвитку економіки.

У непростих умовах перехідного періоду український туризм з року в рік працює динамічно та прибутково, нарощуючи обсяги виробництва товарів і послуг, та підвищує якість і культуру обслуговування.

Згідно з оцінками Міністерства економіки України, продукти та послуги, пов'язані з діяльністю туристичної галузі, становлять близько 10% національного продукту, а за загальними оцінками, близько 15% робочої сили в Україні зайнято в туристичному бізнесі та супутніх галузях.

Протягом 2005 року зареєстровано 11,9 млн. відвідань України іноземцями (річний приріст становить 6,2 %), у тому числі 5,8 млн. туристичних поїздок (приріст 31,8 %) та 5,6 млн. одноденних поїздок (зменшення на 17,7 %).

Порівняно з 2001 роком у мотивації в'їзду іноземних громадян до України в 2005 році відбулися структурні зміни, причиною яких було значне зростання (+57 %, або 1,5 млн. осіб) приватних туристичних поїздок одночасно з різким

падінням обсягів транзиту (-54 % або 2,6 млн. осіб).

За схемою розрахунків, рекомендованою ВТО, іноземні відвідувачі залишили близько 2,5 млрд. доларів США протягом свого перебування в Україні у 2005 році. Громадяни України в 2005 році здійснили 15,6 млн. закордонних поїздок (приріст склав 16,4 %), у тому числі 9,4 млн. туристичних (приріст 8,0 %), решта - одноденні відвідання.

Так само, як і для багатьох європейських країн, де найбільш потужними є туристичні потоки між сусідніми державами, для України сукупна частка туристичного обміну з Росією, Білоруссю та Молдовою протягом останніх років коливається близько 65 % в загальних обсягах туристичних потоків.

Окрім цього, сусідні країни забезпечують і потужні потоки одноденних відвідувачів. Поїздки до сусідніх держав і надалі будуть значно переважати в структурі міжнародного туризму.

Близько 6,9 млн. населення України здійснили різноманітні подорожі рідним краєм. Понад 16,0 млн. відвідувачів зареєстровано музеями України та більше 1,8 млн. екскурсантів на рахунку туристичних агентств.

За 2005 рік туристичні підприємства, готелі та санаторно-курортні заклади України, загальною кількістю 7214 одиниць, реалізували власних послуг на суму близько 3 млрд. грн., що складає 1,5 % у внутрішньому валовому продукті України та 3,3 % за статтею “Виробництво послуг”. Приріст сукупного обсягу реалізації порівняно з попереднім роком становив 30%.

У структурі платіжного балансу України 2005 року, за підрахунками НБУ, експорт послуг за статтею “Подорожі” становить 10 %, імпорт - 15 %. За останні три роки кількість відвідувань України іноземними громадянами збільшилась у 2,2 рази, у тому числі кількість іноземних туристів зросла на 38%. За цей самий період в платіжному балансі України частка експорту послуг за статтею “Подорожі” зросла з 7 % до 10 %.